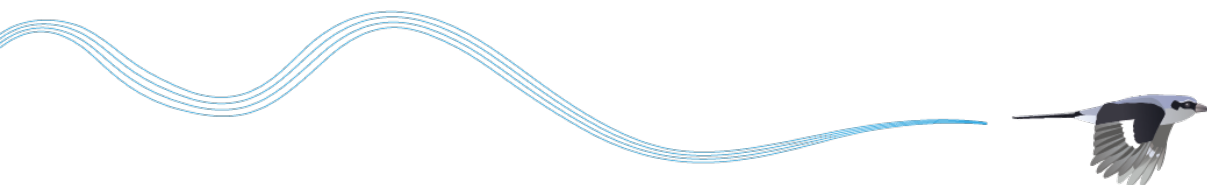

Slangenarend in de Brabantse Kempen

Fotoverslag 10 juni 2017: een bijzondere arend vlakbij het beekdal van de Groote Beerse, een prachtig natuurgebied van Brabants Landschap

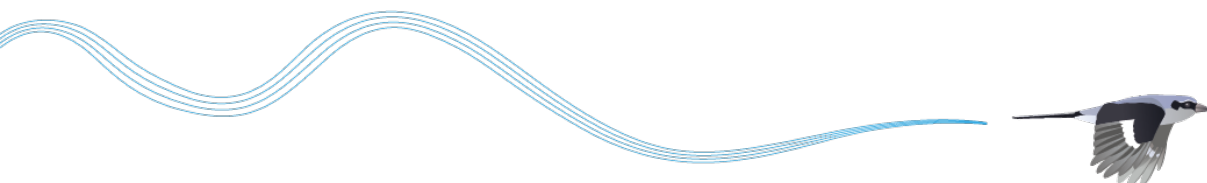
Tekst en foto's: Jacques van Kessel

Bezoek 10 juni 2017 aan het Dal van de Groote Beerze, een gebied in de buurt van Oost-West- en Middelbeers, en eigendom van Brabants Landschap.

Excursie met Carla van Moorsel, Peter Backbier, Marja Rissenbeek, Jan Lanthers, Monique Lanthers, Eugene Pieters, Wim Deeben, Toos Deeben en Jacques van Kessel.

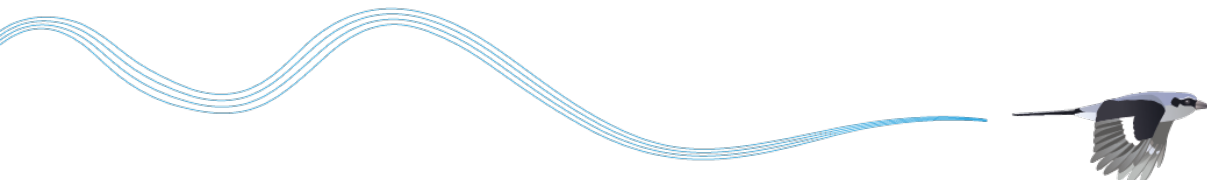

Een slangenarend om 12.55 uur - 13.00 uur. We dachten in eerste instantie nog aan een afwijkende buizerd of een hele lichte wespendif. Toen ik thuis de foto's vergroot zag was er twijfel, maar gelukkig dankzij reacties via Facebook werd de soort snel bevestigd als slangenarend. Daarom een woord van dank aan Henk Sierdsema, Daan Knoops en Dirk Eijkemans voor determinatie en bevestiging. De foto's in dit verslag zijn gemaakt door Jacques van Kessel met een NIKON digitale camera Coolpix P610 met een 60x zoom.

WIKIPEDIA: Een slangenarend is ongeveer 62 tot 69 cm lang en heeft een vleugel spanwijdte van 1,62 tot 1,78 meter. Een vrij grote arend dus met een opvallende dikke, uilachtige kop met grote wat geelachtige ogen. De staart is vrij lang, scherp gehoekt en recht afgesneden, gebandeerd met een aantal smalle donkere dwarsbanden en een donkere eindband. In alle kleden heeft de slangenarend een zeer lichte onderzijde, en in de meeste gevallen een donkere kop (bivakmuts), maar ook exemplaren met een lichte kop komen voor. De vleugels zijn lang en breed, zonder polsvlekken op de ondervleugels. In de glijvlucht wordt de pols een kenmerkende wijze gehoekt naar voren gehouden.

WIKIPEDIA: Tot medio jaren 90 was deze soort in Nederland een zeldzame dwaalgast, met slechts zeven gevallen tot 1993, maar vanaf 1996 gebeurt het regelmatig dat in reptielenrijke gebieden slangenarenden overzomeren; soms één, maar soms ook twee exemplaren. Vaak

gaat het daarbij om onvolwassen vogels. Nationaal Park de Hoge Veluwe het Fochteloërveen zijn gebieden waarin 's zomers regelmatig de slangenarend kan worden waargenomen. Vooral het Fochteloërveen blijkt aantrekkingskracht op de soort uit te oefenen.[Van 2001 tot en met 2007 waren hier onvolwassen vogels aanwezig (behalve in 2004; in dat jaar waren er geen bevestigde gevallen). Merkwaardig genoeg gaat het elk jaar om verschillende exemplaren; in 2001 waren er geruime tijd 2 vogels aanwezig, en ook in andere jaren was er soms sprake van meer dan één vogel.[Wellicht behoort in de toekomst een broedgeval in Nederland tot de mogelijkheden. In België wordt sinds enkele jaren af en toe een slangenarend gesignaleerd in de Antwerpse en Limburgse heidegebieden.

Vergelijking buizerd en wespendif.

Vergelijk deze foto's van buizerd en wespendif met die van de slangenarend. Opvallende verschillen zijn de zware dikke kop van de slangenarend. Verder verschillen in staart tekening en vleugel tekening. Ten slotte de typische tekening aan onderzijde vleugels bij de slangenarend.

Buizerd.

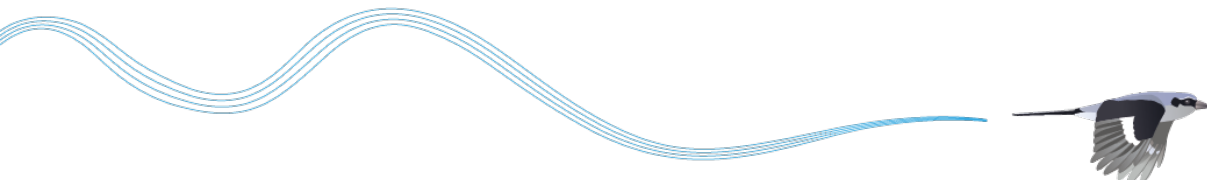

Wespendif.

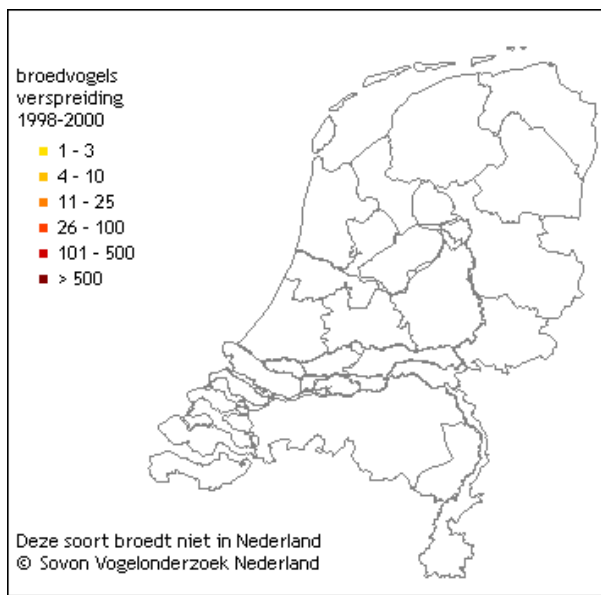

Net nadat deze slangenarend op vloog uit een pijpenstrootje veld zagen wij een vreemde “draad” onder de staart. Rob Bijlsma heeft direct gereageerd dat dit geen antenne is, waarschijnlijk is het een grasspriet. Kan ook een stukje draad zijn?

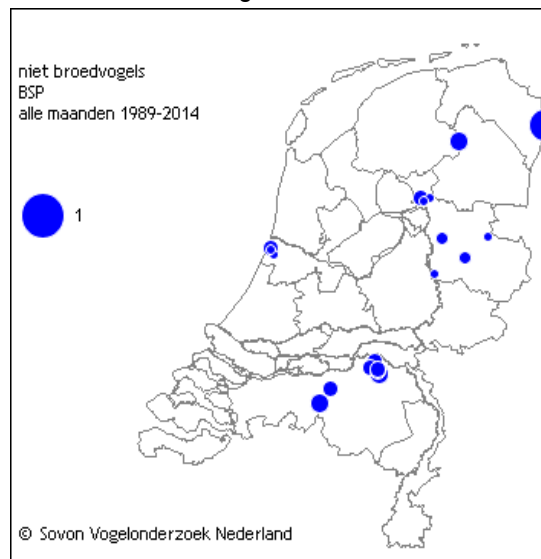
Bron: SOVON Vogelonderzoek Nederland.

Voor een voorlopig beeld van de recente verspreiding in 2012-2015, zie Vogelatlas.nl

1998-2000

Deze kaart is gebaseerd op de Atlas van de Nederlandse Broedvogels (Sovon 2002). Per atlasblok van 5x5 km is er een schatting van het aantal broedparen gegeven. Project informatie

BSP (1989-2014)

1989-2014

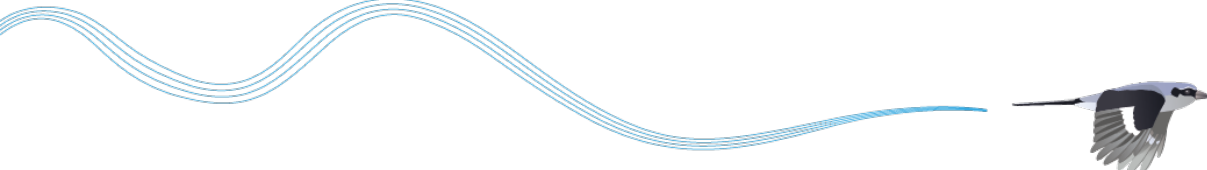
Deze gegevens zijn gebaseerd op losse waarnemingen uit het Bijzondere Soorten Project (BSP). Ze zijn weergegeven op de schaal van 5x5 km blokken. Project informatie

Broedtijd

Er zijn geen concrete aanwijzingen voor broedgevallen ondanks de langdurige aanwezigheid van soms verschillende vogels in grote heide- en hoogveengebieden, sinds eind jaren negentig een jaarlijks fenomeen. De kans op een toekomstig broedgeval is niet uitgesloten, mede gezien de toename van de toch al omvangrijke populatie in Frankrijk.

Buiten broedtijd

Waarnemingen werden tot en met 2011 beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna, daarna geregistreerd door Sovon en Waarneming.nl. De eerste vogels worden in april gezien, de laatste gewoonlijk in september. De piek midden in de zomer betreft grotendeels langdurige pleisteraars. Het merendeel van de Slangenarenden is in onvolwassen klee.

Bron: SOVON Vogelonderzoek Nederland.

Interpretatiecriteria:

Slangenarend

Circaetus gallicus Short-toed Snake Eagle

Methode Lokaliseren van broedparen

Tijd van het jaar Begin april t/m augustus

Datumgrenzen 15 mei t/m 15 augustus

Tijd van de dag Van enkele uren na zonsopkomst tot in de avond.

Aanwijzingen

Alle waarnemingen, met speciale aandacht voor aanwezigheid van paar (voert stouterende baltsvlucht uit, vaak onder langdurig roepen; kan tot in augustus voorkomen) en aanwijzingen voor nest (transport van nestmateriaal of voedsel, bedelend groot jong). LET OP: Overzomerende vogels of trekkers kunnen met prooi (meestal slang) rustige zitplaats opzoeken; niet verwarren met gerichte voedselvluchten indien er een nest is.

Interpretatie

Nest indicatieve waarneming (nestbouw, transport voedsel of uitwerpselen, alarm) telt altijd.

In geval van paar in broedbiotoop, zang en/of balts: moeten er 2 waarnemingen zijn in de periode 15 mei t/m 15 augustus en in totaal 3 waarnemingen in gehele periode

Fusieafstand 2000 m

Documentatie

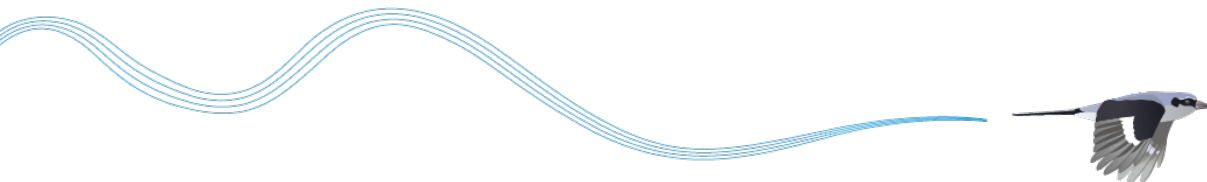
Soort heeft nog nooit in Nederland gebroed en vogels die er soms langdurig verblijven waren voor zover bekend nooit gepaard. Eventueel broedgeval is echter niet geheel uit te sluiten. Dan uiterste zorgvuldigheid betrachten en geval uitvoerig documenteren, liefst met foto's. Zoek na de bladval het nest op.

Broedbiologie

Boombroeder, nestelt in boomtop of -kroon (vaak dennen of eiken), soms op oud roofvogelnest. Eileg van half april tot begin mei. Eén broedsel per jaar, altijd 1 ei, broedduur 42-45 dagen, nestjongenperiode 70-75 dagen, daarna 1 week als takkeling bij nest.

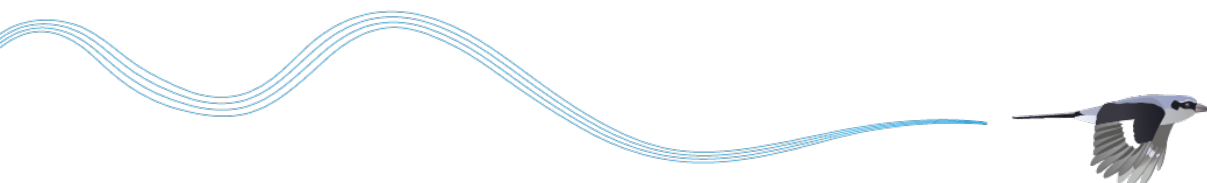
Broedtijd

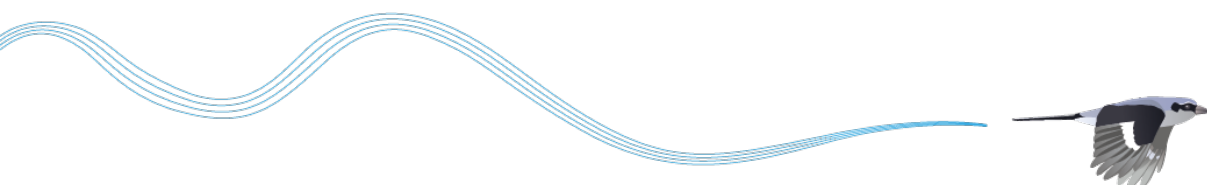
Er zijn geen concrete aanwijzingen voor broedgevallen ondanks de langdurige aanwezigheid van soms verschillende vogels in grote heide- en hoogveengebieden, sinds eind jaren negentig een jaarlijks fenomeen. De kans op een toekomstig broedgeval is niet uitgesloten, mede gezien de toename van de toch al omvangrijke populatie in Frankrijk.

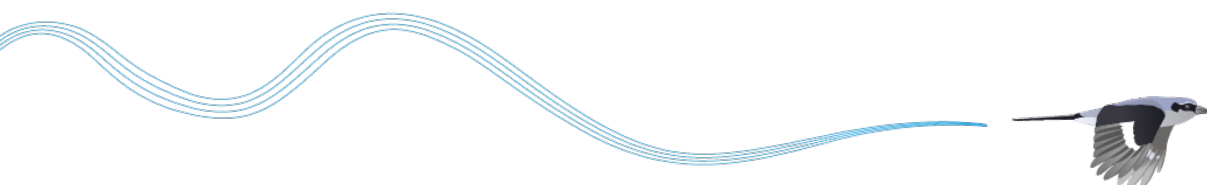

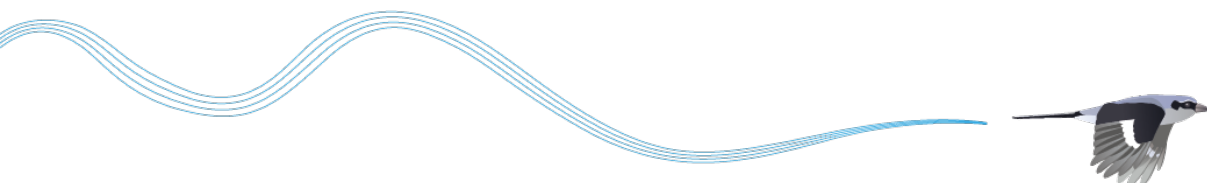
Buiten broedtijd

Waarnemingen werden tot en met 2011 beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna, daarna geregistreerd door Sovon en Waarneming.nl. De eerste vogels worden in april gezien, de laatste gewoonlijk in september. De piek midden in de zomer betreft grotendeels langdurige pleisteraars. Het merendeel van de Slangenarenden is in onvolwassen klee.

Heb je aanvullende waarnemingen van slangenarenden, stuur je reactie naar Jacques van Kessel. Email: j.kessel51@upcmail.nl.

Meer informatie over Vogelwerkgroep de Kempen www.vwgdekempen.nl en Facebook.

